

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే

॥ ఏకాదశాధికశతతమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ ఏకాదశాధికశతతమః సర్గః ॥

వసిష్ఠేనైవముక్తేఽపి శ్రీరామం పితురాజ్ఞాపాలనాదవిరతం దృష్ట్వా భరతస్య
ప్రాయోపవేశనాయోద్యమనం శ్రీరామేణ తం ప్రబోధ్యాయోధ్యాయాం
నివర్తనాయ తం ప్రత్యాదేశదానం

వసిష్ఠః స తదా రామముక్త్యా రాజపురోహితః |
అబ్రవీద్ ధర్మసంయుక్తం పునరేవాపరం వచః || 2.111.1 ||

పురుషస్యేహ జాతస్య భవంతి గురవః సదా |
ఆచార్యశ్చైవ కాకుత్స్థ పితా మాతా చ రాఘవ || 2.111.2 ||

పితా హ్యేనం జనయతి పురుషం పురుషర్షభ |
ప్రజ్ఞాం దదాతి చాచార్యస్తస్మాత్ స గురురుచ్యతే || 2.111.3 ||

స తేఽహం పితురాచార్యస్తవ చైవ పరంతప |
మమ త్వం వచనం కుర్వన్ నాతివర్తేః సతాం గతిం || 2.111.4 ||

ఇమా హి తే పరిషదో జ్ఞాతయశ్చ నృపాస్తథా |
ఏషు తాత చరన్ ధర్మం నాతివర్తేః సతాం గతిం || 2.111.5 ||

వృద్ధాయా ధర్మశీలాయా మాతుర్పార్ష్యవర్తితుం |
అస్యా హి వచనం కుర్వన్ నాతివర్తేః సతాం గతిం || 2.111.6 ||

భరతస్య వచః కుర్వన్ యాచమానస్య రాఘవ |
ఆత్మానం నాతివర్తేస్త్వం సత్యధర్మపరాక్రమ || 2.111.7 ||

ఏవం మధురముక్తః స గురుణా రాఘవః స్వయం |
ప్రత్యువాచ సమాసీనం వసిష్ఠం పురుషర్షభః || 2.111.8 ||

యన్మాతాపితరౌ వృత్తం తనయే కురుతః సదా |
న సుప్రతికరం తత్ తు మాత్రా పిత్రా చ యత్యతం || 2.111.9 ||

యథాశక్తిప్రదానేన స్వాపనోచ్ఛాదనేన చ |
నిత్యం చ ప్రీయవాదేన తథా సంవర్ధనేన చ || 2.111.10 ||

స హి రాజా దశరథః పితా జనయితా మమ |
ఆఙ్గాపయన్మాం యత్ తస్య న తన్మిథ్యా భవిష్యతి || 2.111.11 ||

ఏవముక్తస్తు రామేణ భరతః ప్రత్యనంతరం |
ఉవాచ విపులోరస్యః సూతం పరమదుర్మనాః || 2.111.12 ||

ఇహ తు స్థండిలే శీఘ్రం కుశానాస్తర సారథే |
ఆర్యం ప్రత్యుపవేక్ష్యామి యావన్మే సంప్రసీదతి || 2.111.13 ||

నిరాహారో నిరాలోకో ధనహీనో యథా ద్విజః |
శయే పురస్తాచ్ఛాలాయాం యావన్మాం ప్రతియాస్యతి || 2.111.14 ||

స తు రామమవేక్షంతం సుమంత్రం ప్రేక్ష్య దుర్మనాః |
కుశోత్తరముపస్థాప్య భూమావేవాస్థితః స్వయం || 2.111.15 ||

తమువాచ మహాతేజా రామో రాజర్షిసత్తమః |
కిం మాం భరత కుర్వాణం తాత ప్రత్యుపవేక్ష్యసే || 2.111.16 ||

బ్రాహ్మణో హ్యేకపార్శ్వన నరాన్ రోద్ధుమిహర్హతి |
న తు మూర్ధాభిషిక్తానాం విధిః ప్రత్యుపవేశనే || 2.111.17 ||

ఉత్తిష్ఠ నరశార్దుల హిత్యైతద్ దారుణం వ్రతం |
పురవర్యామితః క్షిప్రమయోధ్యాం యాహి రాఘవ || 2.111.18 ||

ఆసీనస్త్వేవ భరతః పౌరజానపదం జనం |
ఉవాచ సర్వతః ప్రేక్ష్య కిమార్యం నానుశాసథ || 2.111.19 ||

తే తదోచుర్మహాత్మానం పౌరజానపదా జనాః |
కాకుత్స్థమభిజానీమః సమ్యగ్ వదతి రాఘవః || 2.111.20 ||

ఏషోఽపి హి మహాభాగః పితుర్వచసి తిష్ఠతి |
అత ఏవ న శక్తాః స్మో వ్యావర్తయితుమంజసా || 2.111.21 ||

తేషామాజ్ఞాయ వచనం రామో వచనమబ్రవీత్ |
ఏవం నిబోధ వచనం సుహృదాం ధర్మచక్షుషాం || 2.111.22 ||

ఏతచ్ఛైవోభయం శ్రుత్వా సమ్యక్ సంపశ్య రాఘవ |
ఉత్తిష్ఠ త్వం మహాబాహో మాం చ స్పృశ తథోదకం || 2.111.23 ||

అథోత్థాయ జలం స్పృష్ట్వా భరతో వాక్యమబ్రవీత్ |
శృణ్వంతు మే పరిషదో మంత్రిణః శృణుయుస్తథా || 2.111.24 ||

న యాచే పితరం రాజ్యం నానుశాసామి మాతరం |
ఏవం పరమధర్మజ్ఞం నానుజానామి రాఘవం || 2.111.25 ||

యది త్వవశ్యం వస్తవ్యం కర్తవ్యం చ పితుర్వచః |
అహమేవ నివత్స్యామి చతుర్దశ వనే సమాః || 2.111.26 ||

ధర్మాత్మా తస్య సత్యేన భ్రాతుర్వాక్యేన విస్మితః |
ఉవాచ రామః సంప్రేక్ష్య పౌరజానపదం జనం || 2.111.27 ||

విక్రీతమాహితం క్రీతం యత్ పిత్రా జీవతా మమ |
న తల్లోపయితుం శక్యం మయా వా భరతేన వా || 2.111.28 ||

ఉపాధిర్న మయా కార్యో వనవాసే జగుప్సితః |
యుక్తముక్తం చ కైకేయ్యా పిత్రా మే సుకృతం కృతం || 2.111.29 ||

జానామి భరతం క్షాంతం గురుసత్కారకారిణం |
సర్వమేవాత్ర కల్యాణం సత్యసంధే మహాత్మని || 2.111.30 ||

అనేన ధర్మశీలేన వనాత్ ప్రత్యాగతః పునః |
భ్రాత్రా సహ భవిష్యామి పృథివ్యాః పతిరుత్తమః || 2.111.31 ||

వృతో రాజా హి కైకేయ్యా మయా తద్వచనం కృతం |
అన్యతాన్మోచయానేన పితరం తం మహీపతిం || 2.111.32 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
అయోధ్యాకాండే ఏకాదశాధికశతతమః సర్గః ||